

Sygn. akt II CZ 118/15

POSTANOWIENIE

Dnia 17 marca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Mirosław Bączyk

SSN Irena Gromska-Szuster

w sprawie z wniosku A. L.
przy uczestnictwie P. P.
o zmianę kontaktów z małoletnimi D. P. i W. P.,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 17 marca 2016 r.,
zażalenia wnioskodawczyni
na postanowienie Sądu Okręgowego w S.
z dnia 15 października 2015 r., sygn. akt X RCa [...],

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

W sprawie z wniosku A. L. o zmianę kontaktów uczestnika postępowania P.P. z dziećmi stron, małoletnimi D. P. i W. P., ustalonych postanowieniem Sądu Okręgowego w S. z dnia 5 października 2009 r. w sprawie X RCa [...], rozstrzygający tę sprawę Sąd Rejonowy [...] w S., na skutek złożonego przez wnioskodawczynię ustnie do protokołu rozprawy w dniu 15 grudnia 2014 r. wniosku o orzeczenie zakazu osobistej styczności uczestnika z dziećmi, postanowieniem z dnia 15 grudnia 2014 r. zakazał uczestnikowi osobistej styczności z dziećmi; ustalił, że uczestnik będzie z dziećmi kontaktował się telefonicznie i drogą elektroniczną w każdą środę miesiąca w godzinach 17-20 i w każdą sobotę od 15.00 do 18.00; oddalił wniosek uczestnika o zmianę kontaktów i orzekł o kosztach postępowania.

Na skutek apelacji uczestnika od tego postanowienia Sąd Okręgowy w S. postanowieniem z dnia 15 października 2015 r. uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu tego rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy wskazał, że przedmiotem postępowania była sprawa o zmianę kontaktów przez oznaczenie innych terminów kontaktów, a więc sprawa przewidziana w art. 113¹ k.r.o. Żądanie, o którym orzeczono bez pisemnego wniosku (art. 511 § 1 w związku z art. 193 § 2¹ w związku z art. 13 § 2 k.p.c.) było żądaniem innym, sprawa bowiem o zakaz osobistych kontaktów jest kwalifikowana jako sprawa o ograniczenie kontaktów (art. 113² k.r.o.) i żądanie takie nie mogło być uznane za modyfikację kontaktów dotychczasowych. Ponieważ uczestnik podniósł w apelacji, że zmianą żądania został zaskoczony i przez to pozbawiony możliwości obrony swych praw, stwierdzony stan rzeczy Sąd Okręgowy uznał za prowadzący do nieważności postępowania i uchylił zaskarżone postanowienie.

W zażaleniu złożonym w trybie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. na postanowienie Sądu Okręgowego wnioskodawczyni domagała się uchylenia zaskarżonego postanowienia kwestionując stanowisko Sądu Okręgowego o nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji spowodowanej pozbawieniem uczestnika możliwości obrony jego praw.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Okręgowy trafnie dostrzegł, że żądanie orzeczenia zakazu osobistej styczności z dziećmi (art. 113² § 2 k.r.o.) jest żądaniem ograniczenia kontaktów (art. 113² § 1 k.r.o.), a więc żądaniem odmiennym od żądania zmiany terminów kontaktów wcześniej oznaczonych prawomocnym postanowieniem sądu (art. 113¹ k.r.o.). Ma też rację Sąd Okręgowy, że wniosek o zakazanie osobistej styczności z dziećmi złożony w toku sprawy o zmianę kontaktów stanowił zmianę powództwa w rozumieniu art. 193 § 1 k.p.c. (wniosku - art. 13 § 2 k.p.c.) i zgodnie z art. 193 § 2¹ k.p.c. wymagał formy pisemnej w postaci pisma procesowego, podlegającego doręczeniu, ze skutkami właściwymi dla wszczęcia postępowania.

Wnioskodawczyni dokonała zmiany żądania ustnie do protokołu rozprawy w dniu 15 grudnia 2014 r. Uchybienie wymogowi z art. 193 § 2¹ k.p.c. (w związku z art. 13 § 2 k.p.c.) nakazuje dokonaną zmianę uznać za nieskuteczną. Nieskuteczna zmiana wniosku oznacza, że nowego żądania brak. Orzekanie o żądaniu, które musiało być poczytane za procesowo nieskuteczne, a więc w istocie nieistniejące, uzasadnia wniosek, że doszło do nierozpoznania istoty sprawy. Sprawą bowiem była nadal sprawa o zmianę kontaktów. Sąd Okręgowy stan rzeczy wyżej opisany zakwalifikował jako pozbawienie uczestnika możliwości obrony jego praw ze skutkiem nieważności postępowania, jednakże nie jest to ocena trafna. Uczestnik w toku postępowania został przesłuchany i uczestniczył w czynnościach sądu jednakże dotyczyły one nieistniejącego procesowo żądania. Stąd też, jak wyżej wskazano, orzekanie o czym innym niż przedmiot procesu (postępowania nieprocesowego) mieści się w pojęciu „nierozpoznania istoty sprawy” w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c.

Biorąc pod uwagę, że w postępowaniu wywołanym zażaleniem złożonym w trybie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. Sąd Najwyższy bada jedynie czy powstała sytuacja procesowa zakwalifikowana przez sąd drugiej instancji jako prowadząca do uchylenia orzeczenia mieści się w tych granicach, które w myśl art. 386 § 2 i § 4 k.p.c. uzasadniają takiej treści rozstrzygnięcie, stwierdzić należy, że w okolicznościach sprawy niniejszej nie było podstawy do zakwestionowania prawidłowości (formalnej) zaskarżonego postanowienia.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy oddalił zażalenie na podstawie art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁴ k.p.c.

db

l.n